GÖZDEN GEÇİRME YAZISI **Türk Psikiyatri Dergisi 2019;30(2):137-41**

REVIEW ARTICLE

Kernberg ve Kohut'un Narsisistik Kişilik Bozukluğu Kuramlarının Karşılaştırması

Ana SCHMIDT

ÖZET

Narsisizm psikanaliz kuramı ortaya atıldığından beri sık sık üzerinde konuşulan bir konu olmuştur ve modern toplumların günlük dilinde özel bir yer edinmiştir. Fakat narsisistik kişilik bozukluğu (NKB) konusundaki bilgi dağarcığımızın hala eksik olması NKB hakkında var olan kuramsal kavramsallaştırmaların daha iyi bir şekilde bütünleştirilmesine ihtiyaç olduğuna işaret eder. Biz, bu yazıda, narsisizm konusunda aynı derecede önemli fakat karşıt fikirlere sahip olan iki psikanalitik düşünürün, Otto Kernberg ve Heinz Kohut'un kuramlarını inceledik. Karşılaştırma derlemesinin amacına uygun bir şekilde kuramların benzeştiği ve ayrıştığı noktaları vurguladık. Bir bireyin sağlıklı gelişimi için şart olan bebeklik ve çocukluk dönemi narsisizminin normal gelişim sürecini; patolojinin nedenlerini ve kaynağını da ele aldığımız patoloji kavramlaştırmasının özellikleri ve seyrini; nesne ilişkilerine ilişkin tutum ve davranışlarını; patoloji sınıflandırılmasını ve tedavi uygulamasını inceledik. Derleme, ayrımlarına rağmen, farklı psikanalitik tedavilerin kanıtlara dayalı modern uygulamalarında gözlemlendiği üzere, her iki kuramın da bozukluğun değerli bir kuramsal perspektifini temsil ettiğini göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Narsisistik kişilik bozukluğu, Kernberg, Kohut, psikanalitik tedavi

SUMMARY

Comparison of Kernberg's and Kohut's Theory of Narcissistic Personality Disorder

Narcissism is a recurring topic of psychoanalysis since its beginning and has gained a place in everyday language of modern societies. However, there still exist gaps and limitations in our knowledge of narcissistic personality disorder (NPD), which presents the need for better integration of already existent theoretical conceptualisations of the disorder. In the present paper, we have examined the theories of, Otto Kernberg and Heinz Kohut, the two most influential, however disagreeing, psychoanalytic thinkers on the topic. For the purpose of the comparative review, we have examined multiple convergences and divergences of their theories. We have examined the development of normal narcissism of infancy and childhood, which is essential for healthy development of the individual; characteristics and course of pathology conceptualisation, in which we also addressed the cause and source of the pathology; attitudes and behaviours relating to object relations; classification of the pathology; and treatment applications. The review indicates that, despite divergences, both theories represent a valuable theoretical perspective of the disorder, which can be observed in the modern application of these theories in different evidence based psychoanalytic treatments.

Keywords: Narcissistic personality disorder, Kernberg, Kohut, psychoanalytic treatment

GİRİŞ

Ünlü Narkissos efsanesi yüz yıllardır bilinmektedir. Psişik bir fenomen olan narsisizm ise psikanalizin Otto Rank'in (1911) ve Freud'un (1914) yazıları üzerinden tekrar tekrar geri dönülen bir konu başlığıdır ve bugün günlük dilimizin bir parçası haline gelmiştir. Otto Kernberg ve Heinz Kohut'un analitik yazıları Narsisistik Kişilik Bozukluğu (NKB) kuramının geliştirilmesine büyük katkı sağlamışlardır. Her ne kadar ikisi de psikanalitik perspektife bağlı kalsalar da, fenomenin kuramı ve tedavi yaklaşımı hakkında belirgin fikir ayrılıkları vardır. Bu derleme iki yazarı, onların narsisistik kişilik bozukluğu kuramlarını ve tedavi yaklaşımlarını inceleme ve karşılaştırma amacını taşır. İki yazarın fikirlerini inceleme ve karşılaştırma amacına uygun olarak bu araştırma narsisizm hakkında yazdıkları iki ana makaleye dayanır: Kohut (1966) "Narsisizmin Biçimleri ve Dönüşümleri" (Forms and Transformations of Narcissism) ve Kernberg (1970) "Narsisistik Kişiliklerin Psikanalitik Tedavisindeki Faktörler" (Factors in the psychoanalytic treatment of narcissistic personalities). Bu

Geliş Tarihi: 01.07.2018 - Kabul Tarihi: 16.12.2018

Psik., Uluslararası Psikanaliz Üniv., Psikoloji Bl., Berlin, Almanya.

AS: https://orcid.org/0000-0001-6009-772X

Dr., Ana Schmidt, e-posta: *ana.schmidtt@gmail.com*

https://doi.org/10.5080/u23484

karşılaştırmayı yapma fikri Gillian Russell'ın 1985 basımlı makalesine dayanmaktadır.

Narsisizmin Normal Gelişim Süreci

İki yazarın Narsisizm kuramlarında ayrıştıkları altı nokta ve benzeştikleri iki nokta Tablo 1'de özetlenmiştir. Her iki yazar da narsisizmin normal gelişim sürecinin bir parçası olduğu, dolayısıyla kişinin sağlıklı bir erişkin olarak gelişmesi için gerekli olduğu konusunda hemfikirdir. Kernberg (1970) narsisizmin büyüdükçe geçilmesi gereken bir gelişimsel evre olduğunu vurgular. Daha spesifik olarak, narsisizm evresi ödipal dönemden önce gelir, süperego gelişimiyle ilişkilidir ve nesne ilişkilerinin öncülü olarak kabul edilir. Bebeklik narsisizminin aşılması için başarılı süperego oluşumu önemlidir. Süperegonun ideal-benlik imgeleriyle ideal-nesne imgelerini birleştirme görevi bu oluşumun bir parçasıdır. İdeal benlik, kadir-i mutlak, her şeyi bilen, tamamen iyi ve güzel olan vb. olarak hayal edilen imgelerdir; oral öfke ve kıskançlık hislerini telafi eder (Kernberg 1974). Melanie Klein'a (1940) göre, hayal edilen bu imgeler paranoid-şizoid konumda ortaya çıkar ve daha sonra depresif konumda, benliğin ve ötekinin hem iyi ve hem de kötü özelliklerini kapsayacak şekilde tutarlı bir bütün haline getirilir. İdeal nesne imgeleri, her zaman verici, daima seven, kabul eden, güçlü olan vb. bakım veren (anne) imgeleridir. Bu kavramları basite indirgeyecek olursak, ideal benliğin "olmak istediğim kişinin" imgeleri ve ideal nesnenin "sevmek ve sevilmek istediğim kişinin" imgeleri olduğunu söyleyebiliriz. İkisinin bütünleşmesi ve yoğunlaşması ego idealini temsil eder ki bunda da 1) gerçekçi algılanan ebeveyn talepleri, 2) süperegonun sadist öncüleri ve 3) yasaklayıcı süperegonun gelişmiş yönlerinin bütünleşmesiyle birlikte daha ileri düzenlemeler olacaktır. Bu gelişimin ürünü daha az yoğun, daha az büyüklenmeci ve daha erişilebilir bir ego idealidir ve içselleştirilmiş ideal ebeveyn imgelerinin beklentilerini yerine getirerek normal bir narsisistik doyum izin verir. Bu doyum, özgüveni, kişinin iyiliğine olan güvenini ve nesne ilişkilerini tatmin etmedeki güvenini pekiştirir. Normal gelişim için önemli olan üçüncü yapı, bakım vericiyle olan erken deneyimlerle pekiştirilen, bebeğin gerçekten özel oluşunu kapsayan asıl veya gerçek benlik imgeleridir. Egonun bir parçası olan asıl benlik imgeleri, süperegonun ego ideali ile bütünleşir ve ego ile süperego talepleri arasındaki gerilimin kaynağını oluşturur.

Kohut (1966), Kernberg'in teorisinin aksine, narsisizmi, olgunlaşma ve gelişim başarısının bir parçası olarak görmektedir, dolayısıyla kalıntıları hayat boyu izlerini göstermektedir. Gelişim süreci, bir öncekinin yeni bir şeye dönüştüğü ayrı aşamaları içeren seviyelerde değil, orijinal narsisizmin yeni bir şeye dönüşmediği, daima orijinal konumunu korurken geliştiği bir evrim olarak görülür. Gelişim, bebeğin Ben-Sen cephelerini (Winnicott'un (1953) ben ve ben olmayan bakış açıları kavramına benzer) ayırt edemediği birincil narsisizm pozisyonuyla başlar. Bu cennet benzeri birincil narsisizm dünyası, kaçınılmaz olarak, ebeveynlerin başarısızlıklarından ötürü bölünür; bu da, yalnızca "yeterince iyi" anneler olduğu fikrini takip eder. Bebek, bu gibi denge bozuklukları ile "yeni mükemmellik sistemi" yaratarak ilgilenir (s. 246, Kohut 1966). Bu yeni sistem iyi olan her şeyi birincil benliğin parçası olarak, kötü olan her şeyi ise benliğin dışında gören böylece bebeğin mutlu dünyasını koruyan narsisistik benlik ve büyüklenmeci benlikten oluşur. Bu kavram, Freud'un (1915) "saflaştırılmış zevk egosu" kavramına ve iyi bilinen bölme (splitting) kavramına benzerdir. Bir başka oluşum, dışsal nesnelere iyilik ve güç izni veren idealleştirilmiş ebeveyn imagosudur, diğer bir deyişle çocuğun birincil narsisizminin ebeveyne yansımasıdır. İdealize edilmiş ebeveyn imagosu, ödipus öncesi dönemde, egonun yapımı sırasında yavaş yavaş kaybolur. Ödipal dönemde idealize edilmiş ebeveyn imagosunun muazzam kaybı süperegonun oluşumuna katkıda bulunur. Nesnenin idealize edilmiş imgeleri, içe yansıtılır ve süperegonun bir parçası olan

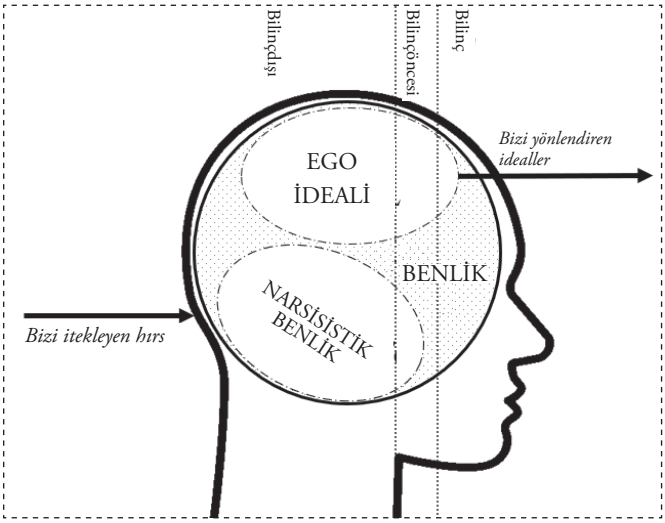
Tablo 1. Kernberg ve Kohut'un Narsisizm Kuramlarının Kategorik Karşılaştırması

	Kernberg	**Kohut**
1. Normal Gelişim Süreci	Büyüdükçe aşılan bir dönem	Gelişimsel başarı, kalıntıları hayat boyunca izlerini gösterir.
2. Patoloji	Bebeklik narsisizminde takılma. Patolojik benlik-yapısı: ideal benlik, ideal nesne ve gerçek benliğin birleşimi	Erken narsisistik gelişim sürecinde takılma. Değişmeden devam eden narsisistik benlik ve/veya idealize edilmiş ebeveyn imagosu
3. Sebebi	Soğuk, reddedici, yıkıcı ebeveyn veya narsisistik bir ebeveyn olarak kullanılır - "yeterince iyi" anne-çocuk sembiyoz eksikliği	
4. Nesne İlişkileri	1. Değersizleştiren/ Sömürücü 2. İdealleştirme 3. Korkulan / Tehlikeli	1. Küçümseme 2. İdealleştirme
5. Etiyoloji	Çocuğun gelişiminin oral döneminde	Geç oral dönem ile latans dönemi arasındaki herhangi bir zaman
6. Sınıflandırma	Sınırda kişilik organizasyonun bir alt türü	Ayrı bir durum
7. Teşhis Belirtisi		Aktarım tezahürleri
8. Tedavi	Olumsuz, yıkıcı, kontrol edici dönüştürücü potansiyele vurgu	Olumlu dönüştürücü potansiyele vurgu

ego idealini oluşturur. Benzer şekilde, idealize edilmiş ebeveyn imagosunu kadir-i mutlak, her şeyi bilen ve mükemmel olarak algılamak, artık mutlak olarak deneyimlenen süperegonun değerleri ve standartlarıdır. Ego ideali, dürtü kontrolüne (süperego) ve narsist benliğin dürtülerine ve gerginliklerine (id) bağlı olmalarıyla ilişkilidir. Yani, "yukarıdan ego ideali ve aşağıdan narsisistik benlik gelir" (s. 250, Kohut 1966). Bilinç-öncesinde, ego idealini, bizi yönlendiren ideallerimiz olarak yaşıyoruz, onlara aşığız ve onları örnek alıyoruz ve onlar bilincimiz için erişilebilir durumdalar. Eğer ideallerimizi fark edemezsek, ego özleme benzer bir duygu hisseder. Aksine, hırs, bizi itekleyen narsisistik benliğin bilinç-öncesi tecrübesidir. Hırslar bizi sürüklerler ama onlara ne hayranlık duyarız ne de severiz. Çünkü onlar, ego ideali gibi, nesnelerin özelliklerine sahip olmadıkları gibi bilincimize de erişebilir durumda değillerdir. Tıpkı örnek aldığımız, beğendiğimiz, sevdiğimiz ideallerimiz gibi, narsisistik benlik de sevilmek ve beğenilmek ister. İhtiraslarımızı fark etmedeki başarısızlığımız ego için utançla birleşen bir hayal kırıklığıdır. Ego ideali ve narsisistik benlik arasındaki ilişki Şekil 1'de gösterilmiştir.

Daha önce belirttiğimiz gibi, birincil narsisizm özelliklerini hiç bir zaman tümüyle kaybetmeyiz. Bütün kişiliğimize yayılan bu "temel narsisistik gerginlik (tonus)" (s. 246, Kohut 1966), hayatımız boyunca bize bir benlik-nesne, yani, benliğin hizmetinde olan ya da benliğin sürdürülebilirliğini sağlayan bir öteki varlık ihtiyacını sunar. Hepimizin ötekiden veya aktivite ve arayışlardan gelen narsisistik doyuma ihtiyacımız vardır. Kohut, egonun narsisistik libidoyu yeniden dağıtma ve ilkel yapıyı olgun bir kişiliğe dönüştürme kapasitesine sahip olduğunu vurgulamaktadır. Başka bir deyişle, bu kapasite ile narsisizmin gelişimi hiçbir zaman tam olarak tamamlanmaz ve yaşam boyunca evrilir. Egonun, narsisistik dürtülerle ilişkili olmasına ve onlardan güç almasına rağmen narsisizmin salt dönüşümlerinden çok daha fazlası olan birçok kazanımı vardır. Kişiliğin aşağıdaki tavır ve kazanımları aynı zamanda narsisistik doyum da sağlar: 1) yaratıcılık; 2)empati; 3) kişinin kendi faniliğini düşünme kapasitesi; 4) mizah; 5) bilgelik. Bunların daha uzun ve detaylı tanımları Freud (1940), Kohut (1966), ve Mitchell (1981) tarafından verilmiştir.

Özet olarak, iki kuramın da narsisizmi süperegonun öncüsü ve gelişiminin önemli bir parçası olarak değerlendirmesi gibi birçok benzerliği olduğu söylenebilir. Ayrıştıkları noktalardan biri ise ego ideali kavramıdır. Kernberg için ego ideali ideal nesne ve ideal benliği içerir. Bu iki ideal birlikte süperegonun bir parçası olan ego idealini oluşturur. Öte yandan, Kohut, ideal benliğe benzeyen, narsisistik benliği dürtüye bağlı olarak idin içinde görür ama dürtülerin kontrolü ile bağdaştırmaz. Ayrıştıkları bir başka nokta ise narsisizme olan bakış açılarıdır. Kohut narsisizmin gelişimini hiç-bitmeyen-bir-öykü olarak görürken, Kernberg narsisizmin gelişiminin ödipal dönem ya da superegonun oluşumundan önce tamamlanması gerektiğini savunur. Buradan gördüğümüz, Kohut'un dönüşüm yapabilen bir

Şekil 1. Ego Ideali, Benlik ve Narsisistik Benlik Etkileşimi Arasındaki Ilişki

narsisistik libido kavramıyla narsisizme karşı çok daha pozitivist ve iyimser bir tutum sergilemesidir. Kernberg ise erişkinlikte devam eden narsisizmi gelişimin duraklaması olarak görür, dolayısıyla hep üzerinde çalışılması gereken bir şeydir.

Patoloji Oluşumu

Narsisizmin normal gelişim sürecini aklımızda tutarak narsisizmin patolojik durumlarına bakmaya başlayabiliriz. Hem Kohut'un hem de Kernberg'in fikirlerinin kuramsal olarak benzeştiği nokta NKB'nin gelişiminin altında yatan dış nedenin yetersiz ebeveynlik olduğunun bir kabulüdür. Genellikle anne olan birincil bakım verici soğuktur, reddedicidir, yıkıcıdır veya çocuğu kendi benlik nesnesi olarak kullanır (yani, annenin kendisi narsisistiktir). Kernberg, NKB olan kişinin bebeklik narsisizminde saplandığını ve üç ana yapıyı yeterince bütünleştiremediğini savunur. İdeal benliğin, ideal nesnenin ve gerçek benliğin imgeleri karıştığı için, ego ve süperego doğru şekilde ayrıştırılamaz. Bu kaynaşma dayanılmaz dış gerçekliğe karşı bir savunma görevi görür. Bu görevi: 1) kabul edilemez benlik-imgeleri, daha sonra değersizleştirilen dış nesnelere yansıtarak (bölme ve benlikten "kaldırma"); 2) birleştirdiği mükemmel benlik imgeleriyle başkalarının mükemmel imgelerini başka hiçbir harici nesnenin rekabet edemeyeceği gerçek benlik olarak algılayarak, böylece de kendisinin hiç kimseye ihtiyaç duymadığını hissederek gerçekleştirir. Her ikisi de narsisistik bireylerin temel özelliklerinden olan toksik nesne ilişkilerine katkıda bulunur. Diğer yandan Kohut, patolojinin bir çocuğun "narsisistik mükemmellik" aşamasında uğradığı hayal kırıklığından ötürü iki yapıyı bütünleştirememesi durumunda ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Bir çocuğun narsisistik benlik ya da büyüklenmeci benliğe tutunması çocuğun "aynalama yoluyla elde edilen değerlilik hissinden kaynaklanan doygunluğu yaşamasına" izin verilmediği zaman ortaya çıkar (s. 144, Russell 1985). Böyle bir kişi hayatının ilerleyen dönemlerinde büyüklüğünü yansıtacak olan

benlik nesneleri arar. Patoloji oluşumunun bir başka olasılığı ise çocuğun birincil narsisizmini anneye yansıtamadığı ve bu idealizasyonu geri alamadığı, dolayısıyla da içselleştirilmiş süperegoya dönüştüremediği zaman oluşan idealize edilmiş ebeveyn imagosunun kalıcılaşması sonucu ortaya çıkar. Böyle bir kişi hayatının ilerleyen dönemlerinde birleşebileceği idealize edilmiş kadir-i mutlak nesneler arar. Her iki olasılık da Erich Fromm'un (1956) mazoşist kişiliğin diğerine boyun eğme olarak tasvir ettiği, idealize edilmiş ebeveyn imagosunun ve sadist kişiliğin süreklileştiği, yani ötekinin üstünde hakimiyet kurduğu, büyüklenmeci benliğin kalıcılaşmasına benzer.

Narsisistik Kişilik Bozukluğu Olan Hastaların Nesne İlişkileri

Yukarıda bahsedildiği gibi, NKB'nin ana özelliklerinden biri ötekilere karşı olan tavırlar ve patolojik nesne ilişkileridir. Hem Kohut hem de Kernberg narsisistik kişilerin ötekileri kendinden farklı varlıklar olarak göremediği konusunda uzlaşırlar; dolayısıyla, ötekiler sadece kendilerinin ya da benlik-nesnesinin bir uzantısıdır bu da kişilerarası ilişkileri çok zor bir hale getirir. Kohut, idealleştirme ve değersizleştirmenin ötekilere karşı olan iki temel tutum olduğunu savunur. Birey, kendisine duygusal destek sağlayanları idealize eder, sağlamayanları ise değersizleştirir.

Kernberg (1970) de bireyin idealize edilmiş benlik kavramının başkasına yansıtılması olan idealizasyon tavrını tanır. Narsisistik malzemeleri beklerler ve "içlerindeki tüm potansiyel gıdayı" (s. 57, Kernberg 1970) tükettikleri anda, suçluluk duygusuna kapılmadan bırakırlar. Hiç bir şey beklemedikleri kişileri değersizleştirir, küçümser, onları "gölge" olarak algılarlar. Bütün ihtiyaçlar karşılandıktan sonra bir zamanlar idealize edilenlerin başına da boş ve değersiz algılanmak şeklinde, aynı şey gelebilir. Birey, süperegosunun ilkel özelliklerini ötekine yansıtırsa, onlara karşı olan tutumu, "kendisine saldırabilecekleri, sömürebilecekleri ve kendisini onlara boyun eğmeye zorlayabilecekleri" şekilde korkularla dolu olacaktır (s. 57, Kernberg 1970). Kohut'a (1966) kıyasla, daha sonra bahsedilen, ötekilerle olan ilişkilerin mekanizmalarının daha ayrıntılı açıklamalarını kapsayan üçüncü olasılıktır. Narsisistik bireyler ötekilerle ilişkilerinde sömürücü ve hatta asalak olabilirler ancak bu resmin daha fazlasının olduğunu not etmek önemlidir. Kernberg'in (s. 57, 1970) dediği gibi: "Aç, öfkeli, benliği boş, hüsrana uğradığında iktidarsız bir öfkeye kapılan hasta kendisi kadar nefret ve intikam arzusuyla dolu görünen bir dünyadan korkar."

Patolojinin Sınıflandırılması

NKB'nin nasıl tedavi edildiğine odaklanmadan önce sınıflandırmaları arasındaki farklılıklara bakmak gerekir. Kernberg NKB'yi egonun benzer yapısal organizasyonu ve bölme, yadsıma, yansıtmalı özdeşim, ilkel çözülme (primitive dissociation) ve kadir-i mutlaklık gibi savunma mekanizmalarının kullanımı nedeniyle sınırda kişilik organizasyonun bir alt türü olarak sınıflandırdı. NKB'yi sınırda kişilik bozukluğundan ayıran şey, sınırda kişilik bozukluğu hastalarında olmayan, kısmi ego bütünleşmesine izin veren, yani iyi ve kötü nesneleri bütünleşmiş bir benlik-kavramında birleştiren narsisistik veya büyüklenmeci benliktir. Diğer farklılıkları ise sosyal işlevselliklerinin ve dürtü kontrollerinin göreceli olarak daha iyi olması ve okul, iş gibi etkinliklere (bazen göze çarpacak derecede) katılım göstermeleridir. Öte yandan, Kohut iki bozukluğu narsisistik hastaların nükleer bir tutarlılığa sahip olduklarını, sınırda kişilik bozukluğu olanların ise parçalanmış benlik aşamasında saplanmış durumda kaldıklarını savunarak açıkça ayırıyor.

NKB Hastalarının Psikoterapötik Tedavileri

Normal gelişim sürecini, patoloji oluşumunu, nesne ilişkilerini ve bozuklukların sınıflandırmasını ele aldığımıza göre artık kuramın daha uygulanabilir kısımlarına gelebilir yani narsisistik hastaların psikoterapötik tedavileri üzerinde durabiliriz. Kuramın bu kısmı da iki yazarın ayrıldığı noktalar arasındadır. Kernberg, olumsuz, yıkıcı ve kontrol edici dönüştürücü potansiyeli vurgulamamız gerektiğini savunurken, Kohut, hastaya Kernberg'in tarif ettiği gibi davranılırsa, olumsuzlara odaklanarak aktarımın (transferansın) bastırılacağını ve tedavinin mümkün olmayacağını dolayısıyla pozitif dönüştürücü potansiyel üzerinde odaklanmamız gerektiğini savunuyor. Kernberg'in karşı savı ise eğer Kohut'un tarif ettiği gibi olumsuz davranmaktan kaçınılırsa, bunun hastanın negatif aktarım ve altta yatan saldırganlığı ile yüzleşememesine neden olacağıdır (Russell 1985).

Diğer bir fark ise, Kernberg iyi ve kötünün bütünleşmesine odaklanırken, Kohut'un duraklamış gelişim sürecinin tamamlanmasına odaklanmasıdır. Kernberg'in kuramı, tarif ettiği terapi sürecinden de anlaşılabileceği gibi Klein'ın iki pozisyon kuramından etkilenmiştir. Aktarım sırasında hasta, diğer tüm duygularını olduğu gibi, ilkel saldırgan duygularını da (yoğun nefret, korku, kıskançlık) terapiste yansıtır. Hasta bunun, annesinin neden olduğu bebeklik hayal kırıklıklarının sebep olduğu yansıtma olduğunu fark eder. Bu noktada hasta aynı zamanda ideal benlik kavramının kendisini bu gibi korkutucu ilişkilerden koruyan ve kendi içinde ideal anne ve sevgisinin özlemini gizleyen bir fantezi olduğunun farkına varır. Şimdi analist-annenin iki imgesi buluşabilir. Biri nefret edilen, tehlikeli, diğeri ise sevilen ve hayran olunan. İki imgenin bir bütünün parçası olduğu gerçeği ortaya çıktığında hastanın analiste ve başkalarına karşı daha önce hissettiği saldırgan duygular için suçluluk duyduğu son derece duygusal bir durum ortaya çıkar. Birey umutsuzluk duygularıyla dolabilir, hatta intihar düşünceleri bile görülebilir. Bu durum Klein'ın kuramındaki depresif anksiyete kavramıdır (1935). Bu kritik dönemde hasta artık analisti ve ötekileri kendinden ayrı varlıklar olarak tanıyabilir ve hayatında ilk defa onlara karşı merak, ilgi, hoşnutluk, sevgi ve minnettarlık duyabilir (s. 81-82, Kernberg

1970). Hastanın yukarıda bahsedilen kritik terapi dönemi yüzünden hissedilen yoğun depresif duyguları atlatabilmesi için iyi bir ego gücüne sahip olması gerekir. Bu yüzden, Kernberg her narsisistik hasta için uygun olmayabilecek analiz yerine destekleyici tedavi uygulanmasını önerir.

Kohut'un yaklaşımı ise Winnicott'un kuramından etkilenen "yeterince iyi olan analiste" odaklanır. Terapi sürecinde, terapist erken çocuksu narsisistik imagoların ortaya çıktığı gerilemeye izin verir (narsisistik / büyüklenmeci benlik ve idealize edilmiş ebeveyn imagosu). Büyüklenmeci benliğin ortaya çıktığı yerde, analist, hastanın çocukluk döneminde almadığı "ayna aktarımını", benlik-nesneye hizmet edecek şekilde hastanın büyüklenmeci tavırlarına ayna tutarak sağlar. Analist, hastanın özellik ve hayran olunma ihtiyacını karşılamak amacıyla kendini yüceltmesini yansıtır. İdealize edilmiş ebeveyn imagosunun ortaya çıktığı yerlerde ise, analist benlik-nesneye hizmet etmek için "idealize edici aktarım" sağlayarak hastanın kendisini idealize etmesine izin verir, böyle bir idealleştirilmeyi kabul eder ve yanıtlar. Psikanalitik sürecin amacı, hastanın analistin işlevini içselleştirmesi ("analistin psişik yapısının öğelerinin dönüştürülerek içselleştirmeleri") ve bununla birlikte yavaş yavaş sağlıklı bir benlik algısına izin verecek bir psişik yapı geliştirmesini sağlamaktır. Daha önce de belirtildiği gibi, tedavi gelişmemiş imagoların tamamlanma olasılığını sağlar ki bu da psişik yapıları geliştirir. Sonrasında hasta analisti yavaş yavaş benlik-nesne olarak değil, ayrı bir birey olarak algılamaya başlar, bu da daha sonra iç ve dış nesne ilişkilerine uygulanır (Russell 1985, Tonkin ve Fine 1985).

SONUÇ

Sunulan derlemeden, hem Kernberg'in hem de Kohut'un NKB kuramlarının, hemfikir oldukları ve ayrı düştükleri noktalarıyla bize NKB tedavisi için ayrıntılı ve derinlemesine bir psikanalitik kavramsallaştırma ve yaklaşım sağladıkları sonucuna varılabilir. Bu yaklaşım, günümüzde kullanılan ve hastalara karşı tutumumuzu etkileyerek tedavinin etkisini azaltabilen psikolojik tanı araçlarına (örneğin, DSM, ICD) kıyasla NKB hastalarına karşı daha sempatik bir bakış sağlar. Her iki yazar da narsisistik patoloji hakkındaki düşüncelerini yaklaşık yarım yüzyıl önce kavramsallaştırmış olsalar da, fikirleri narsisistik kişilik bozukluklarının tedavisinde kullanılan çağdaş psikoterapötik yaklaşımlarda hâlâ yankılanmaktadır. Kernberg'in narsisistik kişilik bozukluğunun da dahil olduğu sınırda kişilik organizasyonu olan kişilik bozuklukları için geliştirdiği Aktarım Odaklı Psikoterapinin (AOP) hem etkili hem de verimli olduğu kanıtlanmıştır (Diamond ve ark. 2013, Kernberg 2008, Stern ve ark. 2013). Benzer şekilde, Kohut'un benlik-psikoloji çerçevesi gerek NKB'nin kuramsal olarak anlaşılması, gerekse NKB hastalarının tedavisine uygulanabilir müdahaleler sağlaması açısından hâlâ faydalı görülmektedir. Kohut'un yaklaşımı hem bağımsız bir yöntem (McLean 2007, Romano 2004) olarak hem de ilişkisel psikanaliz (James 2003) gibi diğer psikoterapötik yöntemlerin bir parçası olarak geçerliğini korumaktadır. İnsanların hangi düşünce ekolünü seçeceklerine karar vermeleri çok kritik önem taşısa da bu yazının amacını aşar. Eğitimdeki psikolog veya psikanalist için önemli olan, bu kavramsallaştırmalar, karşılaştırmalar ve tedavi teknikleri ile tanışmak ve daha sonra her bir hastanın yetenek ve ihtiyaçları için özel olarak geliştirilmiş, özgün bir kişisel tedavi yaklaşımını geliştirebilmektir.

KAYNAKLAR

Diamond D, Yeomans FE, Stern B ve ark. (2013) Transference Focused Psychotherapy for patients with comorbid narcissistic and borderline personality disorder. PaychoanalInq 3: 527-51.

Freud S (1914) On Narcissism. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Vol. 14, Strachey J (Ed), London, The Hogarth press s. 67-102.

Freud S (1915) Instincts and their Vicissitudes. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Vol. 14, Strachey J (Ed), London, The Hogarth press s. 109-40.

Freud S (1940) An Outline of Psychoanalysis. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Vol. 23, Strachey J (Ed), London, The Hogarth press s. 144-207.

Fromm E (1956) The Art of Loving. New York, Harper & Row.

James LF (2003) Contextualizing self psychology and relational psychoanalysis. Contemp Psychoanal 39: 411-48.

Kernberg O (1970) Factors in the psychoanalytic treatment of narcissistic personalities. J Am Psychoanal Ass 18: 51-85.

Kernberg O (1974) Further contributions to the treatment of narcissistic personalities. Int J Psychoanal 55: 215-40.

Kernberg OF, Yeomans FE, Clarkin JF ve ark. (2008) Transference focused psychotherapy: Overview and update. Int J Psychoanal 89: 601-20.

Klein M (1935) A contribution to the psychogenesis of manic-depressive states. Int J Psychoanal 16: 145-74.

Klein M (1940) Mourning and its relation to manic-depressive states. Int J Psychoanal 21: 125-53.

Kohut H (1966) Forms and transformations of narcissism. J Am Psychoanal Ass 14: 243-72.

McLean J (2007) Psychotherapy with a narcissistic patient using Kohut's self psychology model. Psychiatry (Edgmont) 4: 40-7.

Mitchell SA (1981) Heinz Kohut's theory of narcissism. J Am Psychoanal Ass 41: 317-26.

Rank O (1911) Ein Beitragzum Narzissismus [A Contribution to Narcissism]. J Psychoanal Psychopath Forsch 3: 401-26.

Romano DMC (2004) A self-psychology approach to narcissistic personality disorder: A nursing reflection. Perspect Psychiatr C 40: 20-8.

Russell GA (1985) Narcissism and the narcissistic personality disorder: A comparison of the theories of Kernberg and Kohut. Brit J Med Psychol 58: 137-48.

Stern BL, Yeomans F, Diamond D ve ark. (2013) Transference-focused psychotherapy for narcissistic personality. Understanding and treating pathological narcissism, Ogrodniczuk JS (Ed), Washington DC, APA, s. 235-52.

Tonkin M, Fine HJ (1985) Narcissism and borderline states: Kernberg, Kohut, and psychotherapy. Psychoanal Psychol 2: 221-39.

Winnicott DW (1953) Transitional objects and transitional phenomena - a study of the first not-me possession. Int J Psychoanal 34: 89-97.